

■ Mesačník Transparency International Slovensko

■ Vychádza s podporou USAID

Milí priatelia,

Slovensko už tretí rok po sebe získalo skóre 3,7 pri porovnávaní krajín z hľadiska vnímania korupcie. Aj keď ide o porovnanie vnímania korupcie, hovorí o korupcii a krokoch na jej obmedzenie dosť. Ak sa porovnáme s najlepším Fínskom so skóre 9,7; vidíme značné rezervy, ale dôležité je porovnať sa s krajinami regiónu a tam je na tom horšie iba Poľsko. Oveľa neprijemnejšia je informácia, že nielen domáci analytici, ale aj zahraničné porovnanie signalizujú stagnáciu boja proti korupcii. Preto ak sa chceme v tejto oblasti dostať dopredu, nestačí deklarovať boj proti korupcii, pripravovať zoznam zákonov a opatrení, zvolávať schôdze parlamentu, ale reálne ich aj prijímať a aplikovať. A to je v súčasnosti problém. Zákony o konflikte záujmov, o obmedzení imunity poslancov alebo o špeciálnom súde a prokuratúre čakajú na vytvorenie či nevytvorenie politickej vôle ich prijať. Poskytovanie informácií v citlivých oblastiach, ako sú napr. hospodárenie monopolov s účasťou štátu, privatizácia, podpora zahraničným investorm, financovanie politických aktivít či použitie prostriedkov zahraničnej pomoci je napriek svojej jednoduchosti a rýchlemu efektu zatiaľ nevyužitou protikorupčnou možnosťou. Personálna politika v podobe obsadenia zaujímavých zahraničných postov bez otvorených konkurzov, či možnosť podnikania pre podnikateľov v službách ministrov tiež nehovorí o ochote vytvárať nové normy správania. Preto je potrebné demaskovať politickú ne/vôľu obmedzovať korupciu v záujmovu citlivých oblastiach.

Daniela Zemanovičová

Svetová banka: Korupčné sú sudy aj právnici

(PRAVDA, 6. 10. 2003)

Slovenskí právnici si myslia, že až 80% súdov je skorumpovaných. Na tieto tvrdenia právnikov sa odvoláva analýza právneho a súdneho systému na Slovensku, ktorú vypracovala Svetová banka. V správe sa uvádza, že sudcovia sa neobávajú následkov svojho konania, keďže disciplinárne konanie voči sudcom, ktorí sa previnili, je neúčinné. Sve-

tová banka preto odporúča vláde vypracovať osobitnú protikorupčnú stratégiu. Správa banky si však nevšimá len sudcov, ale aj právnikov, ktorí úplatky dávajú. Podľa banky sú slovenskí právnici drahí a navyše zneužívajú svoje postavenie voči klientom, ktorých zastupujú. „Právnik nie je výslovne viazaný želaniami klienta a nie je povinný s klientom konzultovať dôležité rozhodnutia.“

tvrdí sa v správe. Tento stav je spôsobený nedostatkom právnikov a monopolom ich služieb. Svetová banka ďalej konštatuje aj veľký vplyv právnikov na ekonomiku a politiku. Tvrdí dokonca, že právnici sú jednou z najvplyvnejších skupín. „Získali veľký ekonomický vplyv. Počet právnikov na politických postoch je dôkazom ich značnej politickej sily,“ tvrdia experti Svetovej banky. ◆

Poslanci Rehák a Pinkava sú obvinení zo sprenevery

(NOVÝ ČAS, 8. 10. 2003)

Bratislavský prokurátor podpísal návrh vyšetrovateľov na zbavenie imunity poslancov Milana Reháka (LS-HZDS) a Igora Pinkavu (LÚ). Oba sú podozriví zo sprenevery 40 miliónov! Návrh musí ešte podpísať generálny prokurátor a až potom sa môže dostať do parlamentu. Rehák a Pinkava chcú vyšetrovateľa stí-

hať za trestný čin sprenevery, ktorej sa mali dopustiť ako vysoko postavení funkcionári Výkonného výboru Fondu národného majetku SR (FNM SR). Údajne figurovali v kauze nákupu a následného predaja 36 bytov a garážových miest.

Ide o prípad, keď FNM SR nakúpil byty a garáže a zaplatil za ne daň z prevodu nehnuteľností, hoci podľa

zákona daňovníkom nie je, pričom vznikla škoda 1,8 milióna korún. Oveľa väčšiu škodu však spôsobil neoprávnený predaj týchto bytov fyzickým osobám, okrem iného za nižšie ceny. Škoda pri garážach je asi 5 miliónov Sk, ďalších 32 miliónov je pri bytoch. V kauze je obvinených ďalších deväť osôb z prostredia bývalého vedenia FNM SR. ◆

Skupinky

(SME, 6. 10. 2003)

Exminister obrany Ivan Šimko vidí súvislosť medzi svojím odvolaním a jedným z tendrov na ministerstve obrany. Tender vo svojich inzerátoch v tlači spochybnil údajný strojca volebného úspechu SDKÚ Pavol Varga. Snažil sa v nich naznačiť, že ministerstvo zaplatí za dodávku logistického informačného systému o 130 miliónov viac, ako mohlo. V inzeráte podanom v máji

nepriamo definoval aj skupinu ľudí, ktorým mal výsledok opakovaného výberu vyhovovať. Niekoľko mesiacov potom začal premiér Mikuláš Dzurinda hovoriť o „skupinke“, ktorá škodí štátu a SDKÚ. Šimko tvrdí, že premiér raz v rozhovore na chodbe Úradu vlády hovoril čosi o tomto tendri v súvislosti s jedným jeho pracovníkom, ale bolo to už v čase, keď bolo všetko uzavreté a zmluva podpísaná. Ide tak už o druhý prípad, keď sa spomína premiér v súvislosti s tendrami. Odvolaný šéf Národného bezpečnostného úradu

SR (NBÚ SR) Ján Mojžiš vyhlásil, že problém medzi ním a premiérom vznikol, keď ho Dzurinda medzi štyrmi očami požiadal, aby NBÚ SR zmenil stanovisko v kauze Govnet. Úrad vláde odporučil, aby projekt Govnet neschválila a odstúpila od zmluvy s firmou Kiss. Mojžiš Dzurindovu žiadosť odmietol. O dva týždne Mojžiša kontaktoval človek, ktorý mu ponúkal 150-miliónový úplatok. Mojžiš tvrdí, že úplatok odmietol a prípad nahlásil riaditeľovi SIS a ministrom vnútra. Premiér Mojžišove tvrdenia odmieta. ◆

Policajti sa s úplatkami delili

(NOVÝ ČAS, 20. 10. 2003)

Z 20 bývalých policajtov stíhaných za úplatkárstvo je za mrežami vyšetrovacej väzby už iba jeden. Krajský súd v Nitre rozhodol, že ich vyšetrovanie bude pokračovať na

slobode. Policajt, ktorý je naďalej vo vyšetrovacej väzbe, si na hraničnom priechole všimol kameru, ktorá tajne monitorovala korupciu strážcov zákona. Preto ho obvinili aj z marenia vyšetrovania. Takýto je

súčasný stav aféry škandalózneho odhalenia skorumpovaných policajtov na slovensko-maďarskom hraničnom priechole Šahy-Parabuffa. Úplatkárski policajti tu brali peniaze od rumunských občanov, ktorí si pečiatkou o vstupe na Slovensko predlžovali pobyt v Maďarsku o 30 dní. Rumunov, ktorí sa u nás zdržali iba niekoľko hodín, privádzali do šiah taxikári na mikrobusech. Bežnou taxou úplatku za pečiatku bolo 500 až 1 000 maďarských forintov (80 až 160 Sk). Dvaja policajti sa k bratru úplatkov už priznali. Obvinená policajka zas priznala, že sa s peniazmi delila. Na korupciu slovenských policajtov naše orgány upozornili maďarskí policajti, kde si tiež poradili s čiernymi ovcami v uniformách. ◆

TIS INFORMUJE

Dňa 2. 10. 2003 sa programová riaditeľka TIS Daniela Zemanovičová a programová asistentka TIS Andrea Gajdošová zúčastnili na seminári *Podnikanie bez úplatkov: základné princípy*, ktorý zorganizovala česká pobočka Transparency International v Prahe.

Tlačová beseda zameraná na zverejnenie výsledkov *Indexu vnímania korupcie 2003*, ktorý spracovala Transparency International, sa uskutočnila 7. 10. 2003 v priestoroch TIS. V rámci programu besedy TIS prezentovala aktuálne výsledky projektu *Protikorupčné minimum*

a hodnotenia prvého roku činnosti vlády SR a NR SR z hľadiska boja proti korupcii.

Dňa 14. 10. 2003 TIS zorganizovala workshop *Protikorupčné nástroje* pre predstaviteľov ústredných orgánov štátnej správy, ktorých agenda zahŕňa protikorupčné opatrenia v danej inštitúcii.

V rámci vzdelávacích aktivít TIS spustila sériu prednášok *Protikorupčné stratégie v ekonomike* na Fakulte podnikového manažmentu Ekonomickej univerzity v Bratislave.

výber z TI Newsletter, Berlín, domácej a zahraničnej tlače

EURÓPA

FRANCÚZSKO: FRANCÚZSKY PREMIÉR PRE SÚDOM

A lain Juppé, bývalý francúzsky premiér z rokov 1995 až 1997, stojí spolu s ďalšími 26 politikmi a podnikateľmi pred súdom. Obžalovaný je zo sprenevery verejných financií hlavného mesta počas Chiracovho pôsobenia vo funkcii starostu Paríža. V tom čase mal Juppé ako financmajster kreaovať a platiť fiktívne pracovné miesta pre členov vtedajšej Chiracovej strany. Súdny proces však bude pútať pozornosť aj z iného dôvodu - pre dôležitý spis číslo 0234545521, ktorý sa nikdy predtým nedostal pred porotu. Vyšetrovanie bolo v tomto prípade minulé rok zastavené kvôli jednému z obžalovaných - terajšiemu prezidentovi Jacquovi Chiracovi, ktorého chránila imunita. Zdroje z prokuratúry tvrdia, že nebyť Chiracovho postavenia, objavil by sa na lavici obžalovaných po boku Juppého. (NÁRODNÁ OBRODA, 1. 10. 2003)

ÁZIA

VIETNAM: TREST SMRTI V KORUPČNOM PROCESE

Masový korupčný súdny proces s celkovým počtom 155 obžalovaných sa odohral vo Vietname. Medzi obžalovanými je šéf vietnamského podsvetia Truong Van Cam, známy ako Nam Cam. Ten bol odsúdený na trest smrti na základe obvinení z vraždy, úplatkárstva a ďalších trestných činov. Nam Cama obžalovali z vodcovstva obrovskej kriminálnej „veľmoci“, ktorej vplyv sa rozšíril až do radov Komunistickej strany. Proces verejnosti odhalil úzke väzby medzi organizovaným zločinom a vládnuou Komunisticou stranou, čím spochybnil dôveryhodnosť jej vedenia, ktoré sa pýši svojím protikorupčným postojom. Traja

vysokopostavení verejní činitelia dostali vysoké tresty za prijímanie úplatkov od Nam Cama.

JUŽNÁ KÓREA: JUHOKÓREJSKÝ PREZIDENT VYHLÁSIL REFERENDUM O SEBE

Juhokórejský prezident Ro Mu-hjon vyhlásil na polovicu decembra referendum, ktoré by malo potvrdiť jeho mandát.

Škandál sa týka peňazí, ktoré politickým stranám pred minuloročnými decembrovými prezidentskými voľbami poskytovala istá firma. Prezident však uvádza, že chce referendum obnoviť „morálne hodnoty najvyšších predstaviteľov krajiny“. Podľa kritikov však Ro Mu-hjon úplne zabudol na vážnosť svojho úradu a uchýlil sa k obyčajnému populizmu. (SME, 14. 10. 2003)

Ro Mu-hjon je rozhodnutý rezignovať, ak hlasovanie dopadne v jeho neprospech. Päťdesiatšesťročný právnik by tak predčasne ukončil svoj päťročný prezidentský mandát už po roku strávenom v úrade. Ro Mu-hjon odmietol demisiu, ktorú podala vláda na čele s premiérom Ko Kunom, a odmietol tiež rezignáciu svojich pomocníkov. Kabinet a prezidentovi poradcovia tak zareagovali potom, čo Ro Mu-hjon pripustil osobnú spoluzodpovednosť za úplatkársku aféru, do ktorej je zapletený jeho ta-

fondov do volebnej kampane svojej strany a sprenevery viac než 4 miliónov amerických dolárov z vládnych finančných prostriedkov. Rovnako je obvinený z privlastnenia si 1,3 milióna amerických dolárov, ktoré pôvodne mali byť použité na modernizáciu štátneho televízneho kanála. Jeho žiadosti o imunitu sa nevyhovelo a orgány činné v trestnom konaní zablokovali množstvo Alémanovho majetku, vrátane fariem, domov, áut a takmer 1 milióna amerických dolárov.

USA: DOHOVOR OSN PROTI KORUPCII

Transparency International (TI) zverejnila informácie o medzinárodnom Dohovore OSN proti korupcii (angl. *UN Convention Against Corruption*), ktorý stanovuje nové štandardy v rámci protikorupčných opatrení a je prelomovým krokom v súvislosti s náhradou alebo znovunadobudnutím ukradnutého majetku. Úspech Dohovoru si však vyžaduje jednotlivými štátmi, ako aj ich záväzok monitorovať jeho implementáciu. Vládni predstavitelia jednotlivých krajín budú mať možnosť Dohovor podpísať v mexickej Meride 9. - 11. decembra 2003. Pokiaľ ide o zavádzanie protikorupčných opatrení vo verejnom i súkromnom sektore, je Dohovor prevratným dokumentom, ktorý predstavuje v rámci medzinárodných právnych nástrojov obsah, opis a proces medzinárodnej spolupráce pri otázke náhrady alebo znovunadobudnutia ukradnutého majetku. Dohovor zároveň stanovuje právo osôb, ktoré utrpeli škodu v súvislosti s korupciou, iniciovať súdny proces voči zodpovedným stranám. Podľa člena poradného výboru TI Petra Rooka je v tomto štádiu dôležité vyzvať jednotlivé štáty, aby Dohovor ratifikovali čo najskôr a umožnili tak jeho efektívne implementovanie a aplikovanie v rámci svojich právnych systémov. ◆

AMERIKA

NIKARAGUA: BÝVALÝ PREZIDENT UVÄZNENÝ

Bývalý nikaragujský prezident Arnoldo Aléman bol vyšetrovaný a uväznený pre obvinenie z podvodu, sprenevery a prania špinavých peňazí. Aléman, ktorý odišiel zo svojej funkcie v januári 2002, bol obvinený z prevodu takmer 100 miliónov amerických dolárov zo štátnych

INDEX VNÍMANIA KORUPCIE 2003

Od roku 1995 pripravuje medzinárodná mimovládna organizácia Transparency International **Index vnímania korupcie** (angl. **Corruption Perception Index - CPI**), ktorý zohráva dôležitú úlohu pri zvyšovaní verejného povedomia o korupcii. V mnohých krajinách podnietil naštartovanie rozsiahlych protikorupčných aktivít. *CPI* je indikátorom miery rozšírenia korupcie

v jednotlivých krajinách tak, ako ho vnímajú respondenti prieskumov organizovaných renomovanými medzinárodnými inštitúciami. *CPI 2003* je zložený index. Zahŕňa údaje zo 17 rôznych prieskumov a prehľadov z 13 nezávislých inštitúcií, ktoré sa uskutočnili medzi podnikateľmi a analytikmi jednotlivých krajín. Zároveň zahŕňa prieskumy verejnej mienky obyvateľov v daných krajinách, a to tak

domácich, ako aj cudzincov. *CPI 2003* určuje poradie 133 krajín podľa miery vnímanej korupcie. Ide o dosiaľ najvyšší počet krajín, ktorým bola pridelená vnímaná miera korupcie v príslušnom roku. Hodnota *CPI 2003* sa pohybuje v intervale 0 až 10, pričom hodnotenie 10 znamená verejný sektor príslušnej krajiny, ktorý je vnímaný ako „čistý“. Čím je index nižší a čím sa hodnotenia

jednotlivých inštitúcií odlišujú viac, tým viac je ohrozený hospodársky rast krajiny. Slovenská republika je do prieskumu zahrnutá po šiestykrát. V roku 1998 dosiahlo Slovensko v rámci *CPI* hodnotu 3.9, v roku 1999 hodnotu 3.7, v roku 2000 to bolo 3.5, v roku 2001 opäť 3.7 a v roku 2002 sa hodnota 3.7 zopakovala. *CPI* za rok 2003 je uvedená v nasledujúcej tabuľke.

Poradie	Krajina	CPI 2003	Počet použitých prieskumov	Štandardná odchýlka	Najnižšia a najvyššia hodnota
1	Fínsko	9.7	8	0.3	9.2 - 10.0
2	Island	9.6	7	0.3	9.2 - 10.0
3	Dánsko	9.5	9	0.4	8.8 - 9.9
	Nový Zéland	9.5	8	0.2	9.2 - 9.6
5	Šingapur	9.4	12	0.1	9.2 - 9.5
6	Švédsko	9.3	11	0.2	8.8 - 9.6
7	Holandsko	8.9	9	0.3	8.5 - 9.3
8	Austrália	8.8	12	0.9	6.7 - 9.5
	Nórsko	8.8	8	0.5	8.0 - 9.3
	Švajčiarsko	8.8	9	0.8	6.9 - 9.4
11	Kanada	8.7	12	0.9	6.5 - 9.4
	Luxembursko	8.7	6	0.4	8.0 - 9.2
	Veľká Británia	8.7	13	0.5	7.8 - 9.2
14	Rakúsko	8.0	9	0.7	7.3 - 9.3
	Hongkong	8.0	11	1.1	5.6 - 9.3
16	Nemecko	7.7	11	1.2	4.9 - 9.2
17	Belgicko	7.6	9	0.9	6.6 - 9.2
18	Írsko	7.5	9	0.7	6.5 - 8.8
	USA	7.5	13	1.2	4.9 - 9.2
20	Chile	7.4	12	0.9	5.6 - 8.8
21	Izrael	7.0	10	1.2	4.7 - 8.1
	Japonsko	7.0	13	1.1	5.5 - 8.8
23	Francúzsko	6.9	12	1.1	4.8 - 9.0
	Španielsko	6.9	11	0.8	5.2 - 7.8
25	Portugalsko	6.6	9	1.2	4.9 - 8.1
26	Omán	6.3	4	0.9	5.5 - 7.3
27	Bahrajn	6.1	3	1.1	5.5 - 7.4
	Cyprus	6.1	3	1.6	4.7 - 7.8
29	Slovensko	5.9	12	1.2	4.7 - 8.8
30	Botswana	5.7	6	0.9	4.7 - 7.3
	Taiwan	5.7	13	1.0	3.6 - 7.8
32	Katar	5.6	3	0.1	5.5 - 5.7
33	Estónsko	5.5	12	0.6	4.7 - 6.6
	Uruguaj	5.5	7	1.1	4.1 - 7.4
35	Taliano	5.3	11	1.1	3.3 - 7.3
	Kuvajt	5.3	4	1.7	3.3 - 7.4
37	Malajzia	5.2	13	1.1	3.6 - 8.0
	Spojené arabské emiráty	5.2	3	0.5	4.6 - 5.6
39	Tunis	4.9	6	0.7	3.6 - 5.6
40	Maďarsko	4.8	13	0.6	4.0 - 5.6
41	Litva	4.7	10	1.6	3.0 - 7.7
	Namíbia	4.7	6	1.3	3.6 - 6.6
43	Kuba	4.6	3	1.0	3.6 - 5.5
	Jordánsko	4.6	7	1.1	3.6 - 6.5
	Trinidad a Tobago	4.6	6	1.3	3.4 - 6.9
46	Belize	4.5	3	0.9	3.6 - 5.5
	Saudská Arábia	4.5	4	2.0	2.8 - 7.4
48	Maurícius	4.4	5	0.7	3.6 - 5.5
	Južná Afrika	4.4	12	0.6	3.6 - 5.5
50	Kostarika	4.3	8	0.7	3.5 - 5.5
	Grécko	4.3	9	0.8	3.7 - 5.6
	Južná Kórea	4.3	12	1.0	2.0 - 5.6
53	Bielorusko	4.2	5	1.8	2.0 - 5.8
54	Brazília	3.9	12	0.5	3.3 - 4.7
	Bulharsko	3.9	10	0.9	2.8 - 5.7
	Česká republika	3.9	12	0.9	2.6 - 5.6
57	Jamajka	3.8	5	0.4	3.3 - 4.3
	Lotyšsko	3.8	7	0.4	3.4 - 4.7
59	Kolumbia	3.7	11	0.5	2.7 - 4.4
	Chorvátsko	3.7	8	0.6	2.6 - 4.7
	Salvádor	3.7	7	1.5	2.0 - 6.3
	Peru	3.7	9	0.6	2.7 - 4.9
	Slovensko	3.7	11	0.7	2.9 - 4.7
64	Mexiko	3.6	12	0.6	2.4 - 4.9
	Poľsko	3.6	14	1.1	2.4 - 5.6
66	Čína	3.4	13	1.0	2.0 - 5.5
	Panama	3.4	7	0.8	2.7 - 5.0
	Srí Lanka	3.4	7	0.7	2.4 - 4.4
	Sýria	3.4	4	1.3	2.0 - 5.0

Poradie	Krajina	CPI 2003	Počet použitých prieskumov	Štandardná odchýlka	Najnižšia a najvyššia hodnota
70	Bosna a Hercegovina	3.3	6	0.7	2.2 - 3.9
	Dominikánska republika	3.3	6	0.4	2.7 - 3.8
	Egypt	3.3	9	1.3	1.8 - 5.3
	Ghana	3.3	6	0.9	2.7 - 5.0
	Maroko	3.3	5	1.3	2.4 - 5.5
	Thajsko	3.3	13	0.9	1.4 - 4.4
76	Senegal	3.2	6	1.2	2.2 - 5.5
77	Turecko	3.1	14	0.9	1.8 - 5.4
78	Arménsko	3.0	5	0.8	2.2 - 4.1
	Írán	3.0	4	1.0	1.5 - 3.6
	Libanon	3.0	4	0.8	2.1 - 3.6
	Mali	3.0	3	1.8	1.4 - 5.0
	Palestína	3.0	3	1.2	2.0 - 4.3
83	India	2.8	14	0.4	2.1 - 3.6
	Malawi	2.8	4	1.2	2.0 - 4.4
	Rumunsko	2.8	12	1.0	1.6 - 5.0
86	Mozambik	2.7	5	0.7	2.0 - 3.6
	Rusko	2.7	16	0.8	1.4 - 4.9
88	Alžírsko	2.6	4	0.5	2.0 - 3.0
	Madagaskar	2.6	3	1.8	1.2 - 4.7
	Nikaragua	2.6	7	0.5	2.0 - 3.3
	Jemen	2.6	4	0.7	2.0 - 3.4
92	Albánsko	2.5	5	0.6	1.9 - 3.2
	Argentína	2.5	12	0.5	1.6 - 3.2
	Etiópia	2.5	5	0.8	1.5 - 3.6
	Gambia	2.5	4	0.9	1.5 - 3.6
	Pakistan	2.5	7	0.9	1.5 - 3.9
	Filipíny	2.5	12	0.5	1.6 - 3.6
	Tanzánia	2.5	6	0.6	2.0 - 3.3
	Zambia	2.5	5	0.6	2.0 - 3.3
100	Guatemala	2.4	8	0.6	1.5 - 3.4
	Kazachstan	2.4	7	0.9	1.6 - 3.8
	Moldavsko	2.4	5	0.8	1.6 - 3.6
	Uzbekistan	2.4	6	0.5	2.0 - 3.3
	Venezuela	2.4	12	0.5	1.4 - 3.1
	Vietnam	2.4	8	0.8	1.4 - 3.6
106	Bolívia	2.3	6	0.4	1.9 - 2.9
	Honduras	2.3	7	0.6	1.4 - 3.3
	Macedónsko	2.3	5	0.3	2.0 - 2.7
	Srbsko - Čierna Hora	2.3	5	0.5	2.0 - 3.2
	Sudán	2.3	4	0.3	2.0 - 2.7
	Ukrajina	2.3	10	0.6	1.6 - 3.8
	Zimbabwe	2.3	7	0.3	2.0 - 2.7
113	Kongo	2.2	3	0.5	2.0 - 2.8
	Ekvádor	2.2	8	0.3	1.8 - 2.6
	Irak	2.2	3	1.1	1.2 - 3.4
	Sierra Leone	2.2	3	0.5	2.0 - 2.8
	Uganda	2.2	6	0.7	1.8 - 3.5
118	Pobrežie Slonoviny	2.1	5	0.5	1.5 - 2.7
	Kirgizstan	2.1	5	0.4	1.6 - 2.7
	Libya	2.1	3	0.5	1.7 - 2.7
	Papua-Nová Guinea	2.1	3	0.6	1.5 - 2.7
122	Indonézia	1.9	13	0.5	0.7 - 2.9
	Keňa	1.9	7	0.3	1.5 - 2.4
124	Angola	1.8	3	0.3	1.4 - 2.0
	Azerbajdžan	1.8	7	0.3	1.4 - 2.3
	Kamerun	1.8	5	0.2	1.4 - 2.0
	Gruzínsko	1.8	6	0.7	0.9 - 2.8
	Tadžikistan	1.8	3	0.3	1.5 - 2.0
129	Myanmar	1.6	3	0.3	1.4 - 2.0
	Paraguaj	1.6	6	0.3	1.2 - 2.0
131	Haiti	1.5	5	0.6	0.7 - 2.3
132	Nigéria	1.4	9	0.4	0.9 - 2.0
133	Bangladéš	1.3	8	0.7	0.3 - 2.2

Podpredseda parlamentu Béla Bugár: Nikto zatiaľ nebol exemplárne potrestaný

Podľa najnovšie vydaného indexu vnímania korupcie sa na Slovensku za ostatné dva roky nič nezlepšilo. Aký je váš osobný pocit?

– Jedna vec je prijímanie rôznych legislatívnych noriem a druhá je odhaľovanie korupcie. V tomto smere už máme niekoľko pozitívnych prípadov odhalenia vysokých štátnych úradníkov. Tretia vec je však potrestanie vinníkov a práve tento najdôležitejší aspekt vnímam ako problém. Zatiaľ sa nevyskytol žiadny exemplárny príklad, ktorý by odstránil potenciálnych vinníkov. Myslím si, že vo všeobecnosti posun k lepšiemu už nastal, ale kým nepríde k potrestaniu, zmena vo vnímaní nenastane.

Kde teda dochádza k chybám?

– Žiaľ, na Slovensku dávame úplatky automaticky. Keď niekto ide k lekárovi, ide s fľašou, aj keď si ju lekár nežiada. Alebo si zoberte úrady. Všetko sa tam nafahuje do poslednej chvíle, lehoty sa nedodržiavajú. Vedúci pracovníci by mali byť zrejme tvrdší, ale v tejto situácii sa nedá očakávať, že sa problémy vyriešia rýchlo.

Táto drobná korupcia stojí na jednej strane.

Na druhej strane je zneužívanie právomoci, zneužívanie verejných zdrojov. Nie je problém aj v tom, že samotní politici nie sú dobrým príkladom?

Myslíte si, že politici vysielajú signál, že chcú úprimne proti korupcii bojovať?

– To závisí od toho, čo považujete za signál. Mnohí veria tomu, že situáciu vyriešia zákony. Tie však nič nevyriešia, nepomôžu korupciu odhaliť, zmeniť správanie ľudí. Korupciu musí niekto ohlásiť.

Ako inak vytvoríte podmienky, ak nie legislatívou?

– Podľa vás je legislatíva teraz nedostatočná? Ak sa niekto dozvie o možnom uplácení,

alebo mu dokonca niekto úplatok ponúkne, nemôže to v súčasnosti ohlásiť? Problém je v tom, že to urobí iba jedno percento ľudí. Ako sme predsa odhalili korupciu na ministerstve zdravotníctva či pôdohospodárstva? Iba jej ohlásením.

Iste, ale potom tu máme napríklad prípady, keď je určitá skupina chránená imunitou, ako napríklad poslanci parlamentu.

– Imunita nemá s korupciou nič spoločné.

Má veľa spoločné s jej vyšetrovaním, keď zbavovanie imunity brzdí trestné stíhanie.

– Garantujem vám, že ak by sa takýto prípad vyskytol, poslanci, prepáčte za výraz, s rehotom odsúhlasia jeho vydanie na trestné stíhanie.

Ale prečo ten medzistupeň zachovať? Prečo poslancov nezrovnoprávniť s ostatnými občanmi?

– Problém je v tom, že z tejto témy urobili médiá a niektorí populisti fetiš. Nemyslím si, že imunita nám v niečom bráni. Poslanci boli vydávaní a kolík už sú vydaní. A doteraz ich prípady neboli uzavreté. Či už je to poslanec Soboň, Lexa alebo ďalší. Tieto prípady nezbabrali poslanci, ale niekto iný.

Problém je v tom, že trestné stíhanie, prípadne jeho úplné zastavenie môže ovplyvňovať politická konstelácia.

– Tak hovorme o tom, že sa situácia zlepšuje a tento problém za tejto vlády, ale ani predchádzajúcej, nenastal. Ja som za zrušenie poslaneckej imunity, ale v určitých medziach. Niektorí poukazujú na to, že by sa zrušenie imunity mohlo začať zneužívať. Napríklad pokutovaním poslancov len preto, že ich niekto nemá rád. Je pravdou, že poslanci by nemali mať výhody. Obávam

sa iba, aby sme nepadli do druhého extrému.

Je však pravdou aj to, že všeobecné sklamanie z politikov, politických strán a počtu najrôznejších škandálov a podozrení z korupcie narastá. Mnohí už nevidia ani alternatívu. Vnímate to ako vážnu situáciu alebo nie?

– Súhlasím, že tých škandálov je mnoho, ale podozrení z korupcie v tomto období nebolo tak mnoho. Skôr zápasíme s vnútornými problémami v koalícii.

Čo býva väčšinou známkou toho, že kódex funguje?

– Z kritiky nie je vyňatý nikto, ľudia vyhľadávajú etickú poradu s problémami a je viditeľné, že sa problémy riešia. A najdôležitejšie je, že ak zamestnanec pociťuje nejaký problém, vzniklo miesto, kam sa môže obrátiť.

Aj podozrenia z korupcie sa vyskytli: kauza nákupu vlakov, odpočúvania, ktoré vrbli tiene podozrenia na spojenie podnikateľov a politikov, odvolanie šéfa Národného bezpečnostného úradu, pri ktorom sa spomínalo ovplyvňovanie tendrov a zneužívanie právomocí...

– Kauza vládky sa objavila pred voľbami, nelegálnemu odpočúvaniu má zabrániť nový zákon. Nepodsúvame občanom, že najväčší problém je korupcia. Korupcia je síce problémom, ale najväčším problémom je, že nikto nebol potrestaný, nieto ešte exemplárne.

Napriek tomu, aké signály vysielajú politické strany, že sú odhodlané bojovať proti korupcii? Existujú v stranách etické kódexy, majú strany upravený postup v prípade, že sa ich zástupcovia v rôznych funkciách dostanú do konfliktu záujmov?

– SMK to rieši. V ostatnom volebnom období napríklad jeden z našich zástupcov vo Fonde národného majetku hlasoval v rozpore so zdravým rozumom. Nič sa mu nedokázalo, ale podozrivé hlasovanie znemožnilo jeho ďalšie pôsobenie vo fonde, musel odstúpiť. My to vo vnútri sledujeme, ale to je problém každej strany. Etický kódex...

Áno, ten by si museli strany prijať samy.

– Buď to strana v sebe má, alebo nie. Niekedy ani pravidlá na papieri nepomôžu, aj tie sa totiž dajú obchádzať. Každý očakáva, že na papieri budeme mať všetko. Nie. Postup môžu zabezpečiť iba ľudia, ktorí budú vykonávať kontrolu. U nás to je tak, že len čo niekto urobí chybu, letí.

Považuje podľa vás parlament boj proti korupcii za prioritu?

– Všetky zákony, ktoré sa tejto problematike týkali, zatiaľ parlamentom prešli. Máme tu ďalší zákon o preukazovaní pôvodu majetku. V jeho texte sú problémy, napríklad s jeho možnou retroaktivitou. Ďalšie problémy budú s procesom dokazovania nelegálneho spôsobu nadobudnutia majetku. Nechcel by som, aby sme vychovávali generácie udavačov ako za Tisovho režimu. Ten zákon potrebujeme, ale musí byť demokratický a obhajiteľný.

Parlament však má problém s ďalším protikorupčným zákonom: zákonom o konflikte záujmov. Nezlyháva tam komunikácia medzi vládou a parlamentom?

– SMK s ním problém nemá. Minister vraj neakceptoval pripomienky poslancov. Podľa mňa sme tu zbytočne dlho hľadali konsenzus, mali sme to predložiť a tam by sa už ukázalo, kto ho podporí.

◆
Zuzana Wienk